

управління нею та стане запорукою подальшого розвитку у пост-кризовому періоді.

Список літератури

1. Тивончук О. І. Фінансові кризи: аналіз причин та механізмів їх прояву / О.І. Тивончук, П. І. Стецюк [Електронний ресурс] // Проблеми економіки та управління. — 2011. — № 698. — С. 112—118. — Режим доступу: <http://forinsurer.com/files/file00406.pdf>

2. Статистичний щорічник України за 2010 рік / Державна служба статистики України; ред. О. Г. Осауленко. — К.: ТОВ Август Трейд, 2011. — 566 с.

3. Звіт про діяльність страхового ринку у 2011 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://forinsurer.com/files/file00406.pdf>

4. Банки Фірташа і Жеваго не віддають депозитів страховикам [Електронний ресурс] / Економічна правда. — 2009. — 29 січня. — Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2009/01/29/179594/>

УДК 368.8

С. В. Волосович,

канд. екон. наук, доц.,
доцент кафедри фінансів,
Київський національний торговельно-економічний
університет

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНІ СТАВКИ ТАРИФІВ ПРИ СТРАХУВАННІ ДЕПОЗИТІВ ЯК ЧИННИК СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ

Система страхування депозитів є одним із елементів, що забезпечує стабільність функціонування банківської системи. Достатній обсяг фінансових ресурсів Фонду гарантування фізичних осіб виступає підґрунтям його фінансової стійкості. Основним джерело фінансових ресурсів є страхові внески банків-учасників (тимчасових учасників) Фонду. При цьому існує вибір — або застосовувати однакову ставку страхових внесків для всіх учасників або диференційовані внески, які враховують рівень ризикованості діяльності кожного банку, що визначається при моніторингу його фінансового стану. Вперше систему диференційованих страхових внесків було запроваджено Федеральною корпорацією страхування депозитів у 1993 р. Після затвердження

Основоположних принципів для ефективних систем страхування депозитів у червні 2009 р. Базельським комітетом по банківському нагляду та Міжнародною асоціацією страховиків депозитів (принцип 12) [1] перелік країн, які використовують диференційовані внески, значно розширився. Система диференційованих внесків застосовується у США, Канаді, Франції, Італії, Португалії, Норвегії, Фінляндії, Угорщині, Румунії, Туреччині, Аргентині, Перу, Сальвадорі, Філіпінах, Казахстані. Також здійснюється її впровадження у Болгарії, Малайзії, Російській Федерації.

При диференціації страхових внесків застосовуються підходи, що передбачають використання кількісних, якісних показників або їх певне поєднання.

При підходах, в яких за основу приймають кількісні критерії, до уваги можуть прийматися: дотримання банком вимог щодо капіталу; якість і диверсифікованість портфеля активів банку; достатність, волатильність і якість доходів банку; грошові потоки банку та здатність залучати достатній обсяг коштів своєчасно та за прийнятною ціною; стабільність і диверсифікованість джерел фінансування; висока ймовірність ризику зміни процентної ставки, курсового та валютного ризику. Їх перевагами є відносна об'єктивність їх факторів і даних, прозорість, менший ризик опротестування. До недоліків її функціонування слід віднести те, що їх ефективність залежить від своєчасної, якісної інформації, яку важко отримати. Більшість кількісних методів надають інформацію про фінансовий стан банку в минулому періоді без прогнозів на майбутній.

Підходи, що базуються на якісних критеріях, поєднують рейтингові оцінки та висновки органів нагляду. Їх перевагами є те, що вони можуть надавати інформацію по поточному та майбутньому профілю ризиків банків. Недоліками їх функціонування є недостатня прозорість, високий ризик апеляцій з приводу присвоєних рейтингів, незначне врахування важливих кількісних факторів.

Підходи, що базуються на поєднанні кількісних і якісних критеріїв, враховують широкий діапазон інформації. Проте вони мають високі вимоги до інформації, яка ними використовується, та можуть часто оскаржуватися.

Наразі в Україні відповідно до ст. 22 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23.02.2012 р. № 4452-VI уже передбачено диференційовані ставки страхових внесків, що сплачуються щоквартально. Розмір базової річної ставки збору становить 0,5 % бази нарахування в національній валюті та 0,8 % бази нарахування в іноземній валюті [2]. Базою нарахування є середньозважена за розрахунковий період сума щоденних балансових залиш-

ків на рахунках з обліку вкладів і відсотків за ними. Розрахунок розміру диференційованого збору проводиться шляхом зважування базової річної ставки збору за ступенем ризику. Розмір диференційованого збору має бути не менше розміру базової річної ставки. До введення диференційованих ставок прогнози достатності Фонду та розміру страхових внесків були збалансованими. Тому при введенні диференційованих страхових внесків необхідно забезпечити надходження до Фонду, що є співставними з існуючими. У разі віднесення до категорії банків з найвищим рівнем надійності значної кількості установ, мінімальна ставка страхового внеску має бути дещо нижчою порівняно із чинною ставкою.

Таким чином, використання диференційованих ставок при страхуванні депозитів стимулюватиме банки знижувати ризикованість своїх операцій, що позитивно впливатиме на стабільність усієї банківської системи України.

Список літератури

1. основополагающие принципы для эффективных систем страхования депозитов. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.iadi.org/docs/Russian_IADI_VCBS_Core_Principles.pdf. - 10.04.2012. — Назва з екрана.

2. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб — [Електронний ресурс]: Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI. — Режим доступу: <http://www.zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4452-17.-5.09.2012>. — Назва з екрана.

УДК 336.132.1

Д. В. Гаманков,

аспірант кафедри фінансів,

ДВНЗ «Київський національний

економічний інверситет імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНІ СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ У РЕФОРМУВАННІ СИСТЕМ ДЕРЖАВНОГО НАГЛЯДУ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ

Значення фінансових ринків для економічного зростання країн важко переоцінити. Світова фінансова криза 2008—2009 рр. знову загострила інтерес дослідників до проблем державного регулювання та нагляду у цій сфері. Це стосується, передусім, розбудови органів державного регуляторного впливу, їх структури,